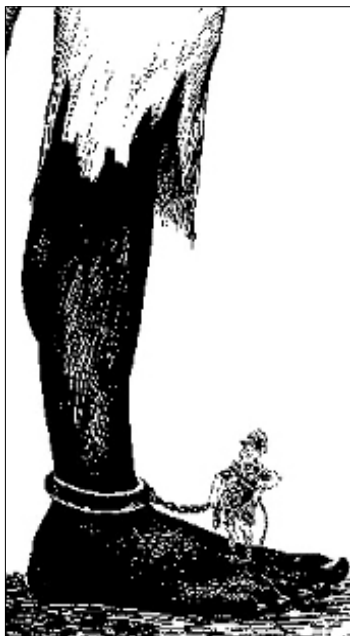
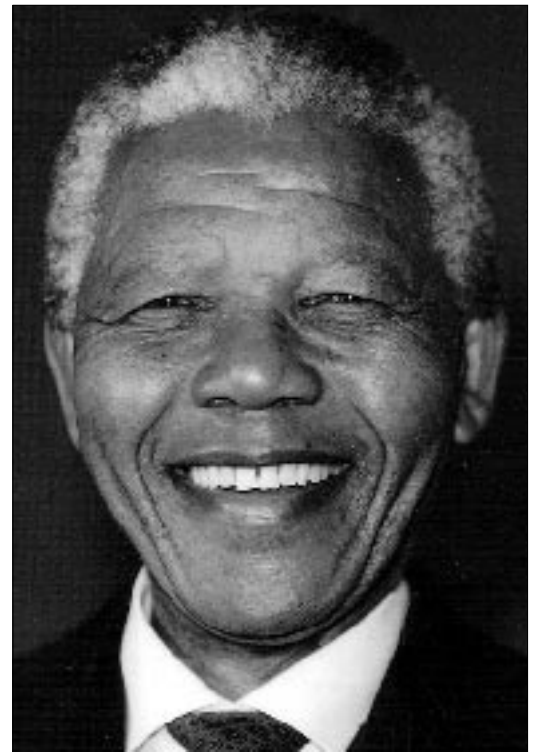

Nazisme efter Hitlers død
Syd - Afrika
Apartheid -
racisme
Nelson Mandela

Historisk tilbageblik.

Kapstaden blev i opdagelsesrejsernes tid en særdeles vigtig havn, hvor hollænderne allerede i 1652 indrettede en decideret forsyningsstation med sygehuse og butikker. I de følgende år bosatte mange hollændere, (boere) franskmænd og tyskere sig i landet.

Europæerne indførte slaver fra andre egne af Afrika og fra Asien. Omkring 1790 var der således 21.000 hvide bosættere og 25.000 slaver i Kapstaden.

I årene førtes en lang række krige, hvide mod indfødte stammer, hvis land de inddrog til landbrug, men også mellem stammerne indbyrdes.

I 1910 ejede afrikanerne mindre end 10 % af det land, der havde tilhørt deres forfædre. Disse 10 % var til gengæld den ringeste landbrugsjord.

Zuluhøvdingen, Shaka også kaldet Sydafrikas Napoleon menes at have dræbt en million mennesker fra andre stammer.

Men da man finder guld og diamanter vokser englændernes interesse og i 1806 indtager de Kapstaden, hermed indledes stridigheder mellem de to førende magter briterne og boerne, striden afsluttes med boernes nederlag i Boerkrigen.

Den 31. Maj 1920 bliver den Sydafrikanske Union dannet.

Sydafrika blev en «selvstændig og uafhængig» nation.

Almindeligvis opfattes alle hvide som velhavere, men mange hvide levede under kummerlige forhold. Da de indfødte var presset sammen på arealer, der var for små til at ernære den stadigt stigende befolkning, presses de farvede mænd til at arbejde på de hvides farme eller rejse til minedistrikterne for at bo og arbejde der.

Kvinderne tjente ofte i hvide rigmænds hjem.

Herved blev lønningerne og mulighederne for de hvide ufaglærte arbejdere endnu ringere, og deres kår og holdninger forværret til de farvede, som nu direkte truede deres eksistens.

Denne udvikling fortsatte og blev, da det forbydes farvede at eje jord uden for reservaterne, yderligere forstærket.

Paslove indføres og Gandhi vender sig med ikke-vold aktioner mod uretten, blandt andet ved afbrænding af sit pas. I 1912 bliver alle farvede grupper samlet i en organisation SANNC, (South African Native National Congress) Fra 1923 ændredes navnet til ANC (Den afrikanske Nationalkongres) hvis mål klart og entydigt var (præget af Gandhis lære) at alle skulle leve fredeligt med hinanden, men på trods heraf vedtog den hvide regering lov efter lov, der bar præg af racisme, race-diskrimination og undertrykkelse.

Under Anden Verdenskrig deltog Sydafrika på allieret side mod Nazi-Tyskland, men Nationalistpartiet havde på ingen måde lagt skjul på, at det sympatiserede med nazismen.

Valget i 1948 vinder de under racistiske slogans, der klart tilkendegiver den hvides ønsker om magt og rollefordeling:

«Den hvide skal altid være herre og Kaffereren (den sorte) skal være på sin plads».

Apartheidpolitikken var begyndt allerede 35 år tidligere, men nu blev den udført hensynsløst, den blev sat i system.

Alle regeringens love var ensidigt, og systematisk rettet mod de sorte

Begivenheder og Nelson Mandelas liv

1912; NNC: South African Native Congress stiftes; denne skifter senere navn til ANC.

1913; Den Sydafrikanske Union vedtager jordlove, der fratager sorte ret til at eje jord uden for reservaterne.

1918; ANC arrangerer strejke blandt Johannesburgs natmænd (latrintømmere) og renovationsarbejdere. Otte ANC ledere arresteres.

1918; Nelson Mandela bliver født d. 18. juli

1934; Mandela starter på kostskole

1937; Fortsætter på et college i Fort Beaufort

1939; Studerer på universitet i Fort Hare

1940; Bortvises fra universitetet og flygter til Johannesburg

1942; Mandelas plejefar dør, han får B.A. eksamen. (Jurist)

1944; Melder sig ind i ANC, medstifter af ANCs ungdomsliga.

1946; Sekretær i ANCs Transvaal – region

1947; Sekretær i ANCs ungdomsliga

1948; Nationalistpartiet kommer til magten

1950; Registreringslov og lov om bekæmpelse af kommunister vedtages af regeringen.

1951; Mandela vælges som præsident for ANCs ungdomsliga. Group Areas Act vedtages i parlamentet. Din „race“ bestemmer, hvor du må bo.

1952; Mandela bliver præsident for ANC i Transvaal. Regeringen vedtager paslovene og lov om Bantu uddannelse

1953; Lov om adskilte faciliteter vedtages

1956; Mandela brænder offentligt sit pas, arresteres og anklages for spionage og forræderi; idømmes livsvarigt fængsel

1959; PAC (Panafrican Congress) bryder ud af ANC.

1960; Sharpeville-massakren. Høvding Albert Luthulu brænder offentligt sit pas.

1961; Nelson Mandela går under jorden, kaldes nu for den sorte Pimpernel. Republikken Sydafrika oprettes.

1962; Mandela fængsles, får fem år for arbejdsvægring

1963; Reservatstaten – Trankei får selvstyre

1964; Rivonia – sagen, Mandela idømmes livsvarigt fængsel. En skueproces, hvor apartheidmodstandere på stribe anklages for landsforræderi. Men retten frifinder efter års tovtrækkeri, de fleste af de anklagede

1966; Premierminister Verwoerd myrdes

1968; Sort bevidsthed SASO sammensluttes

1971; Kwa – Zulu får selvstyre

1976; Opstand i Soweto

1977; Steve Biko myrdes i sydafrikansk fængsel. Terrormord, tortur er indført som i Nazi-tyskland.

1980; Undervisningsboykot og strejker. Kampagnen løslad Mandela begynder.

1983; Mandela hædres ved at blive udnævnt til æresdoktor (Grækenland – Skotland)

1985; Mandela tilbydes en betinget løsladelse, men afslår

1986; Undtagelsestilstand. = ophævelse af retstilstanden. Udlandet indfører økonomiske sanktioner.

1988; Mandela afholder sin 70 års fødselsdag i fængslet

1994; Nelson Mandela løslades. 27 års fangenskab er slut

1997; ANC og PAC tillades. Undtagelsestilstanden ophæves

1998; Nelson Mandela vælges til præsident

1999; Nelson Mandela trækker sig tilbage som ANCs præsident.

Bliver gift som 80 årig. Nelson går af som Sydafrikas præsident

Værd at vide

Afrikanere er efterkommere af de hollandske indvandrere, der i 1652 bosatte sig i Sydafrika, Denne befolkningsgruppe kaldtes også for boere. De udviklede et fælles sprog, der minder meget om hollandsk.

De fleste hvide taler afrikaans.

SANNC (den sydafrikanske befrielsesbevægelse) blev grundlagt i 1912 og fik ændret navnet til ANC i 1923 (African National Congress).

Den arbejdede for de farvedes rettigheder, blev erklæret ulovlig i 1960, tilladt i 1990.

Apartheid er en politisk betegnelse for den racediskriminerende adskillelsespolitik. Farvede og hvide tildeltes hver deres områder, skoler, sygehuse, transportmidler, og de farvede var ved lov langt ringere stillet politisk, socialt og økonomisk.

Bantu var de hvides betegnelse for negre, havde (har) nedsættende betydning, som nigger har det i USA

Boerkrigen 1899 - 1902 mellem briter og boere. Tabene var omkring 50.000 liv. Englænderne internerede boere i koncentrations-lejre.

Forholdene var så elendige, at 26.000 kvinder og børn døde.

Farvede = personer af blandet race. De første indvandrere tog sig sorte elskerinder. Beregninger til brug for udstedelse af pas var i mangt og meget inspireret af de nazistiske Nürnberglove, som i Nazi-tyskland blev grundlaget for klassificering af om en person var arier eller jøde.

Buthlezi, Mangosuthu Gatsha sydafrikansk politiker. Universitetsuddannet.

Zulu, høvding for Buthlezi-stammen fra 1953; førsteminister for Kwa Zulu fra 1976; leder af zulubevægelsen Inkatha, der i 1990 blev politisk parti. Hans beherskede modstand mod apartheid gav små resultater og blev helt overhalet af ANC, som zuluerne frygter, fordi den domineres af xhosafolket.

Siden de Klerk gik i samarbejde med Mandela og ANC, forhandlede Buthlezi hyppigt om en fælles løsning, men afbrød forhandlingerne igen.

Der var mange blodige sammenstød mellem zuluer og ANC, særlig i tiden op til det første frie parlamentsvalg 1994. Buthlezi opfordrede længe til boykot af valget, men frygten for isolation fik ham i sidste øjeblik til at svinge om og lade Inkatha stille op.

Klerk, Frederik Willem de (f. 1936): sydafrikansk politiker; jurist. Parlamentsmedlem (Nationale Parti) fra 1972, ministerposter fra 1978, partiformand og Sydafrikas præsident 1989.

Han rystede partiet ved at fremkalde en ny højreopposition, da han proklamerede delvis apartheid-afvikling.

Løslod 1990 Nelson Mandela; legaliserede ANC; forhandlede med dem og frontlinjestaterne om social og økonomisk nyordning, hvilket skabte strid blandt sorte og modstand fra hvide. Tildelt Nobels Fredspris 1993 sammen med Nelson Mandela. Anden vicepræsident 1994.

Registreringslov

Alle over 16 år skulle nu registreres og klassificeres efter race i en af fire grupper: Hvide – farvede (mulatter o.l.) – asiater – afrikanere.

Grænserne mellem farvede og hvide voldte en del besvær, da hudfarvens arvegang har særlige finurligheder.

Kærligheden har ingen grænser, siger man nok så romantisk og resultaterne var ikke udeblevet.

Varianter i hudfarver var opstået, men var personen blot solbrændt? Noget der især øgede forvirringen var arvegangen for hudfarve.

Mange af de hvide havde i deres aner sorte forfædre, og selv efter fødsel af 3 – 4 – 5 generationer med „«lyserøde» hvide kunne et helt og aldeles sort barn dukke op, trods begge forældres uomtvistelige hvide hudfarve og ægteskabelige troskab.

Tragedier blev udspillet, men racediskriminationen fortsatte.

Store boligkvarterer hvor de sorte havde boet blev jævnet med jorden og befolkningsgrupperne adskilt.

Indere i indiske områder, sorte i sorte områder. Hvides velhaverhuse blev bygget i de tidligere sorte boligkvarterer.

Love blev indført, der forbød sex mellem hvide og farvede. De, der brød loven fik fængselsstraf uden forudgående retssag og dom.

Trods de skærpede forhold blev de farvedes modstand ført som ikke-voldelige strejker og passiv modstand i form af manglende samarbejde, her benævnt som Civil – Ulydighed. Da politi og militær gang på gang anvendte brutal vold og i flere tilfælde skød på våbenløse ikke – hvide sydafrikanere, ulmede og voksede hadet til de hvide.

Lov om adskilt beboelse

Afrikanerne skulle flyttes til og bo i Townships, der lå langt uden for byerne. Den charmerende by Sophietown, hvor folk af forskellige racer boede og hvor mange kunstnere satte sit præg, skulle jævnes med jorden.

Unge aktivister hidsede hinanden op med slagord som:

Det bliver over vore lig.

Mandela blev betænkelig, da han anså faren for et blodbad som overhængende. Byen blev spærret af 4.000 betjente og soldater, hvorefter byen blev revet ned.

Ti forskellige hjemlande, Homelands blev oprettet og alle afrikanere blev registreret som hjemmehørende i et Homeland. Mange blev registreret uden nogensinde at have været i dette Homeland.

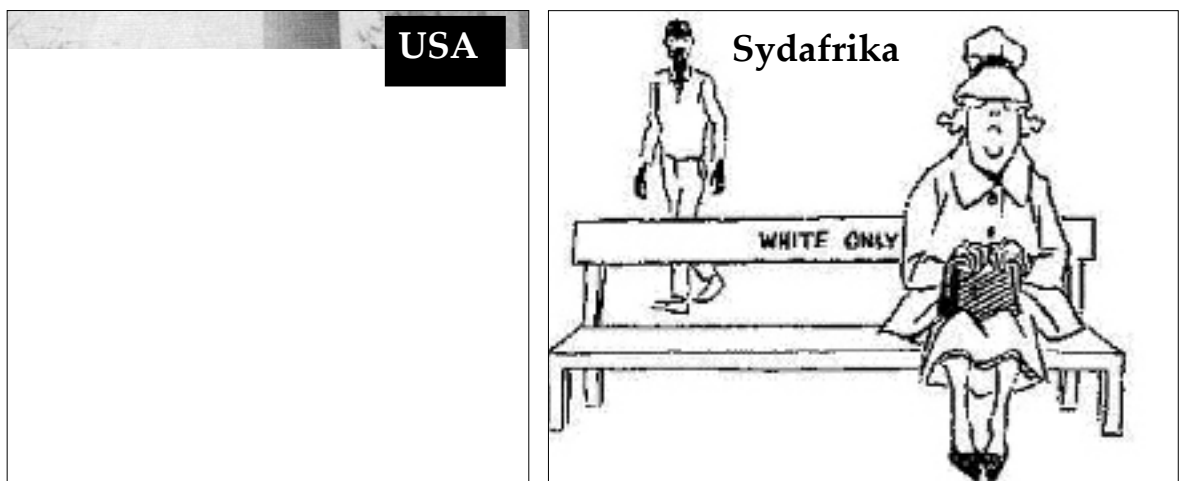
Lov om pas og samordning af dokumenter

Alle afrikanere over 16 år skulle bære pas. Adgang til et hvidt område blev kun givet, hvis afrikaneren havde betalt skat og havde en gyldig arbejds- og opholdstilladelse.

Overtrædelse gav et halvt års straffearbejde.

Politiets kontrolforanstaltninger var særligt skrappe i landdistrikterne ved høsttid, hvilket medførte, at de sorte arbejdere måtte blive på stedet, derfor manglede de hvide farmere ikke billige høstarbejdere.

Nazi-Tyskland NICHT FÜR JUDEN

Lov om Bantu - uddannelse:

Afrikanernes skolegang blev forringet, således at afrikanske børn fik en væsentlig dårligere uddannelse end hvide børn.

Lov om adskilte faciliteter

Toiletter, posthuse, busser, elevatorer var mærket med White only, kun for hvide.

Lov om Bantu – selvstyre

70 % af afrikanerne skulle nu opretholde livet på 13 % af landets dårligste jord, derfor arbejdede størsteparten af mændene i hvide områder, hvorfra de sendte penge hjem til familien. Men de var officielt borger i en bantustat, men på deres arbejdsplads en fremmedarbejder.

Udlandet protesterede mod dette overgreb og godkendte ikke de nye stater som selvstændige lande.

1960 Sharpeville massakren

5.000 tusinde afrikanere drager i en fredelig demonstration til politistationen i Sharpeville.

De 75 betjente bliver grebet af panik og skyder ind i mængden. 69 blev dræbt og mellem 2 og 400 såret, heraf mange kvinder og børn.

Ved Sharpeville massakren blev 69 dræbt og mange såret. Politivold – tortur – mishandlinger – clearingmord – fængslinger uden rettergang fik apartheid til at ligne den nazistiske terror i Hitlers Europa.

Ikkevold tilhængerne måtte til sidst give op over for det folkelige had, folket krævede - handling - krig.

Der blev krig, også i nabostaterne

Lov om bekæmpelse af kommunisme

Hermed var den politiske frihed og alle demokratiske rettigheder fjernet for de reformvenlige hvide, for de farvede og for afrikanerne. Straffen var op til ti års fængsel, hvilket også gjaldt for blot at samarbejde med kommunister.

Forklaringen på dette forbud havde flere omdrejningspunkter. Kommunisternes partiprogram var på direkte kollisionskurs med det reaktionære, konservative styres asociale udnyttelse af og undertrykkelse af arbejdskraft. Alle kunne optages i Det kommunistiske Parti uanset race, og sidst men ikke mindre betydningsfuldt rasede Den kolde Krig mellem stormagterne.

Disses infiltration bevirkede, at tilførslen af våben og militæreksper-tise strømmede til.

Israel leverede militært udstyr til undertrykkerne, paradoksalt? Når man tænker på, at jødeforfølgelserne – Holocaust, den nazistiske racediskrimination kostede 6 millioner jøder livet.

Borgerkrige

i nabostaterne blev konsekvensen

I vore dage dræbes og lemlæstes borgere i disse nabolande af den landbrugsstøtte supermagter leverede i form af landminer. Disse nabolande ligger stadig øverst på top 10 listen for antallet af ikke uskadte landminer.

Stormagternes oprustningsvanvid, base og balancepolitik fik afgørende indflydelse på udviklingen i Syd Afrika og dets nabolander.

En lind strøm af militært udstyr blev gavmildt uddelt.

De mange ofre for landminer også i dag er fattige mennesker efterbetaling på vanviddet og forbrydelserne

I 1956 arresteres 156 personer, 23 hvide, 7 farvede, 21 indere og 105 afrikanere. De spærres inde i uger i to nøgne rum, uden møbler, på nøgne cementgulve og retssagen begynder.

Først i 1996 frikendes de anklagede, sandsynligvis fordi det internationale pres gjorde indtryk.

Væbnet kamp? – Farvel til ikkevold?

Vold avler vold

Høvding Albert Luthulu krævede i 1959, at udlandet boykoter sydafrikanske varer. Samme år bryder en gruppe ud fra ANC og danner den Panafrikanske Union (PAC.) I 1961 får Albert Luthulu Nobels Fredspris, da han var fortaler for princippet ikke-vold.

29. maj 1961. Regeringen udråbte landet til The Republic of South Afrika, og optrappede undertrykkelsen.

Terror efter de nazistiske modeller med nedskydninger, arrestationer med efterfølgende tortur, menneskers sporeløse forsvinden fik frygten og angsten for de hvide voldsmands hærgen til at stige, men hadet ulmede og røsterne for at gå til modstand forstærkedes.

Modsætninger mellem de to organisationer PAC og ANC voksede, uenigheden blomstrede, og kom til udtryk, da Mandela igennem lang tid forgæves havde forsøgt at organisere en bliv hjemme fra arbejde aktion.

PAC gik ind for sabotage som kampmiddel og gik imod Mandelas aktion, som derfor ikke fik det ønskede resultat.

Nelson Mandela flygter til England og søger international hjælp og støtte. Senere får han militær træning i Algeriet, men vender på trods af risiko og udsigt til tortur og fængsel tilbage til sit fædreland i 1962.

Nelson Mandela må mod sin overbevisning indrømme, at væbnet – voldelig modstand er den eneste vej frem mod terrorregimet og bøjer sig for ANCs krav om at danne en militær oprørsbevægelse, som skal arbejde selvstændigt og officielt uafhængigt af ANC, men alligevel under ANCs kontrol.

Mandela havde dog betinget sig, at sagesløses liv og ejendom blev skånet, hvis det var muligt.

Nationens Spyd blev organisationen døbt, forkortet til MK.

Den 16. december samme år bragede de første bomber.

Især de nordiske landes indsat i boykot af Syd – Afrika fik virkning. Diskussionen om boykottens skadelige virkninger på den sorte befolkning blev imødegået af de sorte selv. Deres opfordring var entydig – fortsæt boykotten.

Modstand også i form af sabotage var begyndt

Terrorisme (Frihedskamp) kan fra 1967 straffes uden forudgående rets-sag. Nelson Mandel idømmes livsvarigt fængsel i 1964 og bliver som fange 466/64 anbragt på Robben Island.

Her udfører han strafarbejde som stenhugger under forhold, der ville tage livet af de fleste. Han tilbydes løsladelse, hvis han vil opføre sig pænt, men afslår.

International boykot – moralsk oprustning?

Sydafrika udelukkes fra de Olympiske Lege, og senere fra cricket og rugbyturneringer.

1974: Sydafrika udelukkes fra FN's generalforsamling

1976: Soweto massakren

Skolebørn protesterede mod at blive undervist i afrikaans, da det var forbundet med undertrykkernes paslove. Børn og unge skydes ned for fode, verdenspressen bringer reportage efter reportage med rystende billeder af grædende børn, der flygtende slæber på deres dræbte kammerater.

Mere end 500 blev dræbt.

Steve Biko fremtrædende ANC leder fanges og mishandles til døde i **1977**. Overgrebene minder den frie verden i for ubehagelig grad om nazisternes terror under Anden Verdenskrig og ganske langsomt får verdensopinionen mod barbariet resultater.

Boykot af syd – afrikanske idrætsudøvere ramte de sorte meget hårdt, men de klynkede ikke.

Da Syd-Afrika blev udelukket fra deltagelse i en Olympiade viste en hel verden sin foragt for undertrykkerne.

FN vedtager en våbenembargo i 1977 mod Sydafrika.

De mange handelsembargoer gav anledning til voldsomme diskussioner, om hvem de skadede mest, afrikanerne eller de hvide.

England holdt fast i sin handel med Sydafrika, men forklaringen på dette lå lige for, her var ikke tale om moralske overvejelser, det var kun et spørgsmål om penge.

Sydafrika var Englands største handelspartner og Englands premierminister Thatcher, som repræsenterende Englands overklasse, storfinsans- og erhvervsliv værnede med næb og klør kapitalens interesser.

1985; Sydafrika erklæres i undtagelsestilstand

Hæren var vokset til 639.000 mand og de militære udgifter var enorme. Omkostningerne for undertrykkelsen betød højere skatter især for de hvide.

Man begyndte at knurre.

Gulerod og pisk forsøgt, men uden held. Under undtagelsestilstanden arresteredes mere end 8.000 og 750 døde.

Regeringen søgte at splitte modstanden ved at komme med lempelser, Forbuddet mod blandede ægteskaber ophævedes og farvede og asiater fik begrænsede politiske rettigheder.

Men virkningerne blev ikke som forventet, alle kunne nu se at kampen mod apartheid nyttede, hvorfor kampgejsten steg.

Den sydafrikanske regerings terror, undertrykkelse og racediskrimination havde vakt for mange hæslige minder frem i den vestlige verden fra nazitiden til, at man kunne lukke øjnene, derfor kom en verdens sanktioner til at øve sit.

International boykot viste sit værd.

De undertrykte afviste boykottens skadevirkninger på de fattige, de bad alle om, at man fortsatte boykotten til sejren var sikret.

Handelssanktionerne fra 1985 til 1989 kostede Sydafrika omkring 42 mill. US dollars. Alle kunne efterhånden se, at man var endt i en blindgyde, der var kun to løsninger på problemerne, en fortsættelse af voldspolitikken ville uundgåeligt ende i et uoverskueligt, måske endeløst blodbad.

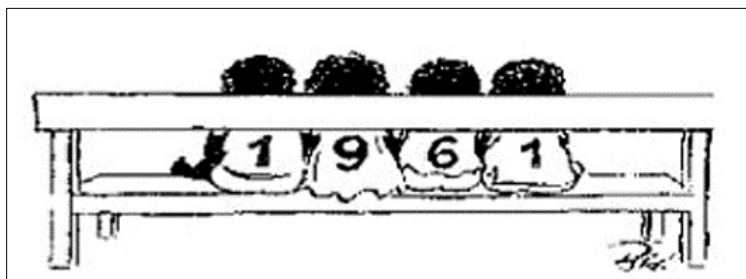
Løsningen på lang sigt var forhandlingernes lange, tunge og besværlige gang – ikke-vold. Forhandlinger blev indledt og den 2. februar 1990 holdt den nyvalgte præsident sin skelsættende åbningstale i parlamentet.

Her erklærede han, at apartheid skulle ophæves, organisationer og politiske partier, der tidligere havde været forbudte, ville igen blive tilladt og forhandlinger ville blive indledt med det formål at oprette, og skabe et demokratisk Sydafrika.

Alle fanger, der var fængslet for overtrædelse af apartheidlovene skulle løslades.

Kommentarer skulle være overflødige

Undtagelsestilstanden blev ophævet.

Skabelsen af et demokrati sker ikke ved et knips med fingrene, man måtte først igennem mange indbyrdes stridigheder og overgreb.

År med systematisk vold og terror havde skabt et had, der gang på gang hindrede og blokerede for saglige og fornuftige løsninger.

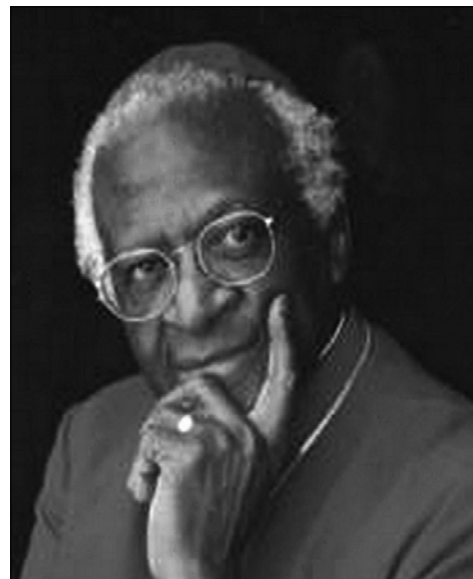
Men et nazistisk diktatur var borte.

Håbet var fred

kunne det sejre over hadets hævn?

I modsætning til Krigsforbryderdomstolen i Nürnberg efter Anden Verdenskrig havde man på forhånd vedtaget, at alle uanset hvilke forbrydelser mod menneskeheden de havde begået, ville de ikke blive straffet.

Desmond Tutu var metropolit for den anglianske kirke i Sydafrika og ærkebiskop af Cape Town fra 1986 – 1996. I 1984 modtog han Nobels Fredspris og i 1995 blev han udpeget af Nelson Mandela til at lede Sandheds og Forsoningskommissionens arbejde i Sydafrika. Dette arbejde blev afsluttet i oktober 1998.

Formålet var at afsløre overgrebene, finde sandheden og søge forsoning. Ved denne ikke-voldelige fremfærd søgte man at stoppe ethvert tilløb til yderligere vold, der kunne være forårsaget af hævn- og af angstfølelser

Høringerne bragte nye rædselsberetninger for dagens lys.

Misgerninger, som forfærdede og bragte gråden frem hos Desmond Tutu. Kun få havde haft fantasi til blot at drømme om de grusomheder, som var begået af begge parter. Desmond Tutu var ikke blot præst for, men også ven med Nelson Mandelas første hustru Winnie Mandela, som fik tilnavnet «Nationens moder.»

Høringerne afslørede dog, at også hun med sit ««fodboldhold» havde været medvirkende til grove forbrydelser. Men hun har trods disse afsløringer evnet at vende tilbage i det politiske liv som frontfigur.

Nogle vidner berettede om, hvorledes ANC havde henrettet kammerater, som de antog for at være forræddere, ved hjælp af et halsbånd – et bildæk anbragt om offerets hals og derpå fyldt med bensin og antændt.

Uden al tvivl var dette forsøg på ved forsoning at bygge bro en handling, der sparede liv.

Sydafrikas befolkning havde lidt derfor lurede hadet lige under overfladen. Man må ikke glemme, at på dette tidspunkt var sikkerhedsstyrkerne stadig svært bevæbnede og under de hvides kontrol.

Ved at gribe til forsoning og dermed til ikke-vold undgik man, at Sydafrika blev forvandlet til en rygende askebob.

Det lange svære arbejde med at skabe et demokrati var begyndt.

Gandhi udtalte:

At tilgive er den modiges smykke.

Fulgte Desmond Tutu Gandis bud?